

ע"פ 8048/19 - שמעון פיצ'חדזה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 8048/19

נגד

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי תל אביב-יפו ב-ת"פ 809-09-18 מיום 31.10.2019 שניתן על ידי כב' השופט י' טופף

תאריך הישיבה: ד' בסיון התש"ף (27.05.2020)

בשם המערער: עו"ד אסף דוק; עו"ד אלון שליכטר

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי תל אביב-יפו (השופט י' טופף) בת"פ 809-09-18 מיום 31.10.2019, בגדרו הושת על המערער עונש של 18 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

רקע

2. כעולה מכתב האישום המתוקן, ביום 16.8.2018 החזיק המערער בביתו 55 גרם של סם מסוכן מסוג קוקאין

עמוד 3

המחולק ל-38 מנות; משקל אלקטרוני; וכסף מזומן בסך 4,250 ש"ח.

3. המערער הודה בעובדות כתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון, בתום הליך גישור, וללא הסכמה לעניין העונש.

משכך, הרשיע בית המשפט המחוזי את המערער בביצוע עבירות של החזקת סם שלא לצריכה עצמית לפי סעיפים 7(א) ו-7(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: הפקודה), והחזקת כלים להכנת סם מסוכן או לצריכתו ללא היתר לפי סעיף 10 לפקודה.

4. עובר לשמיעת הטיעונים לעונש, הוגש לבית המשפט המחוזי תסקיר שירות מבחן מיום 10.9.2019, במסגרתו צוין כי ישנם מספר "גורמי סיכון במצבו" של המערער. בכלל זה, הוזכרו עברו הפלילי וחומרת העבירות בהן הורשע; קשריו הטעונים עם בני משפחתו והיעדרה של מערכת תמיכה עבורו; התמכרותו לסמים כדרך להתמודד עם "מצבי קונפליקט"; וקשייו בוויסות וביסוס גבולות פנימיים המשפיעים לרעה על תפקודו.

עם זאת, ובין היתר לנוכח יחסו של המערער לביצוע העבירות, לרבות נטילת אחריות וביטוי חרטה; יכולתו ל"התבוננות עצמית ביקורתית"; מאמציו לקיים אורח חיים יציב תעסוקתית ולתפקד במישור המשפחתי; הטיפול המשמעותי בו הוא משולב ושיתוף הפעולה שלו עם שירות המבחן וגורמי הטיפול; והתרשמות שירות המבחן כי טיפול זה תואם את צרכי המערער ומצבו, יתרום לו ויפחית את הסיכון להתדרדרותו - הומלץ להימנע מקטיעת הטיפול והרצף התעסוקתי של המערער, ולהסתפק בעונש של צו של"צ בהיקף שעות משמעותי וצו מבחן למשך שנה.

גזר דינו של בית המשפט המחוזי

5. בגזר דינו, עמד בית המשפט המחוזי על חומרת מעשיו של המערער, בהחזיקו כמות גדולה של סם מסוכן וממכר אשר חולק למספר "מנות" רב, באופן "העשוי להצביע לכאורה על כוונת סחר או הספקה". זאת, תוך פגיעה "ברף גבוה" בערכים המוגנים של הגנה על שלום הציבור ובריאותו מפני ההשפעות ההרסניות הכרוכות בשימוש בסמים, ומניעת הנזקים הכלכליים והחברתיים העקיפים הנובעים משימוש בהם.

על כן, ולאחר שסקר את מדיניות הענישה הנוהגת, קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם את העבירות שביצע המערער בנסיבות אלה, נע בין 24 ל-42 חודשי מאסר בפועל, לצד "ענישה מרתיעה צופה פני עתיד" ו"ענישה כלכלית".

בקביעת עונשו של המערער בתוך המתחם, שקל בית המשפט לחומרה את עברו הפלילי, הטומן בחובו הרשעה בעבירות של תקיפה ושווד מזויין בחבורה משנת 2009 שבגינה הושת עליו עונש מאסר בפועל למשך 20 חודשים, והרשעה בעבירה של העסקת עובד זר משנת 2017 שבגינה הוטל עליו עונש של 170 שעות של"צ ומאסר מותנה.

לצד זאת, שקל בית המשפט לזכות המערער את הודאתו בעובדות כתב האישום בתום הליך גישור והיסכון בזמן

שיפוטי שנבע מכך; נטילת האחריות על מעשיו; שיתוף הפעולה שלו עם המשטרה; והשפעת העונש על בני משפחתו וילדיו הקטינים בהתאם לסעיף 40א(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

בית המשפט הוסיף, כי מצא ליתן "משקל נכבד" להליך השיקומי שעבר המערער בחסות שירות המבחן, ואף לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם את מעשיו "מטעמי שיקומו" [...] בהיקף ניכר של 6 חודשי מאסר; וכי יש בכך כדי להצדיק "הקלה משמעותית בעונש", אך לא כזו המאפשרת להסתפק בעונש מאסר אשר ירוצה בעבודות שירות בלבד.

בהקשר זה נקבע כי המלצת שירות המבחן אינה מאזנת כראוי בין שיקולי הענישה בנסיבות המקרה דנן, וכי עונש אשר לא יכלול תקופת מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה עלול ללמד על יחס מקל כלפי העבירות בהן הורשע, ולפגוע בשיקולי הגמול וההרתעה הנדרשים.

בית המשפט הוסיף עוד וציין, כי בשונה מהליך טיפולי מסיבי וממושך כגון "קליטה בקהילות שיקומיות סגורות ולאחר מכן מגורים בהוסטל טיפולי והשתלבות במעגל העבודה", אשר קיים חשש שעונש מאסר בפועל יקטע אותו ויוריד לטמיון את המאמצים שהושקעו בו - במקרה דנן המדובר בהשתתפות ב"מספר מסגרות טיפוליות", ואין הכרח שריצוי עונש מאסר בפועל יפגע במסלולו השיקומי של המערער.

בסופו של דבר, השית בית המשפט המחוזי על המערער עונש של 18 חודשי מאסר בפועל; 10 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעבור עבירת סמים מסוג פשע; 5 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעבור עבירת סמים מסוג עוון; קנס בסך 10,000 ש"ח; והתחייבות בסך 20,000 ש"ח למשך 3 שנים לבל יעבור עבירת סמים מכל סוג.

מכאן הערעור שלפנינו, הנסוב על חומרת העונש שנגזר על המערער.

טענות הצדדים בערעור

6. בנימוקי הערעור ובדין לפנינו טען בא כוח המערער כי שגה בית המשפט המחוזי משלא נתן משקל משמעותי להליך השיקום של המערער; וכי בנסיבות דומות ואף חמורות יותר הושת עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות משיקולי שיקום.

עוד נטען, כי לא היה מקום להבחין בין הליך שיקום "בהוסטל" להליך שיקומי כגון זה שעבר המערער, שכן ההחלטה על שיבוץ במסגרת טיפולית נתונה לשיקול דעת שירות המבחן בלבד, ואבחנה זו מפלה בין נאשמים ללא הצדקה.

7. באת כוח המשיבה מנגד, ביקשה לדחות את הערעור, תוך שהדגישה את הנסיבות המחמירות בענייננו, וטענה כי העונש אשר הושת על המערער "מבטא התחשבות רבה" בנסיבותיו האישיות והאינטרס הציבורי אינו מאפשר הקלה בו.

עוד צוין, כי אמנם ניכרת תמונה של שיקום משמעותי מצד המערער, אך זו עמדה לעיני בית המשפט המחוזי עת שגזר את דינו; וכי אין הכרח שההליך השיקומי של המערער ייקטע, וניתן לפנות ב"מיון מוקדם" ולבקש לשבצו במסגרת

המתאימה לכך.

8. מהתסקיר המשלים שהוכן עובר לדיון בערעור, מיום 25.5.2020, עולה כי המערער ממשיך את דרכו בהליך הטיפול, וכי להערכת שירות המבחן קיים חשש שריצוי עונש מאסר בפועל יקטע הליך זה ויחשוף את המערער שוב לחברה עבריינית.

על כן, חרף חומרת העבירות, המליץ שירות המבחן להעדיף את ההליך השיקומי בעניינו של המערער, ולהמיר את עונש המאסר בפועל שהושת עליו במאסר הניתן לריצוי בעבודות שירות, לצד צו מבחן למשך שנה במסגרתו ימשיך המערער בטיפולו.

בדיון לפנינו אף הוסיפה נציגת שירות המבחן כי נודעת חשיבות לרצף הטיפול בעניינו של המערער, וכי הסיכוי שהאחרון יוכל להשתלב בטיפול מהותי שיסייע לו לשמר את הרצף הטיפולי בבית הסוהר "לא גבוה".

דיון והכרעה

9. לאחר בחינת טיעוני הצדדים, ועיון בגזר הדין ובתסקירי שירות המבחן בעניינו של המערער, באתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

10. כלל ידוע הוא, כי אין ערכאת הערעור מתערבת בעונש שנגזר על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים שבהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כאשר העונש שנגזר חורג באופן ממשי מהענישה הנוהגת בנסיבות דומות (ראו למשל ע"פ 8381/17 מדינת ישראל נ' איכילוב, פסקה 15 (24.4.2018)).

עונשו של המערער אינו מחמיר עימו כלל ועיקר, ואף מקל עימו - וממילא עניינו אינו נכלל בגדר מקרים חריגים אלה.

11. בית משפט זה הדגיש לא אחת את חומרתן של עבירות הסמים, וקבע כי יש צורך בהטלת ענישה מחמירה ומרתיעה על מבצעה, אשר תתמוך במאבק למיגורן (ראו למשל ע"פ 8283/17 עבאסי נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (10.6.2018)). בפרט, נקבע כי:

"אין מנוס מהכבדת היד על המחזיקים סמים שלא לצריכה עצמית, שכל בר דעת מבין כי נועדו לצריכת הזולת, קרי, להוספת שמן על מדורת הסמים אשר להבותיה אופפות רבים וטובים, או רבים שהיו טובים. עבירה זו היא תאומתה הסטטוטורית של עבירת הסחר בסמים, אלא שלא ניתן להוכיח לגביה את הסחר עצמו, ונקבע לשתיהן עונש זהה, עונש מירבי של עשרים שנות מאסר וקנס פי עשרים וחמישה מזה הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, העומד כיום על 202,000 ש"ח [...] יידעו המעורבים בסמים שלא לצריכה עצמית, כי יד המשפט תכבד עליהם" (ע"פ 1345/08 איסטרוב נ' מדינת ישראל, פסקה כ"ג (18.5.2009))

כמו כן נקבע, כי ככלל נסיבותיו האישיות של נאשם ייסוגו בפני האינטרס הציבורי שבהחמרת הענישה בגין עבירות

מסוג זה (ראו לדוגמה ע"פ 8988/16 בן סימון נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (8.3.2017)).

דברים אלו מקבילים משנה תוקף, עת הורשע המערער בהחזקת כמות גדולה של סם מסוג קוקאין, הנמנה בין הרעים והמרים שבסמים המסוכנים, בשל טבעו הממכר והתלות הגבוהה הנוצרת בו, ומחמת השפעותיו ההרסניות על גוף האדם ונפשו ועל החברה כולה (ראו גם ע"פ 972/11 מדינת ישראל נ' יונה, פסקה 4 (4.7.2012)).

עוד יש לציין בהקשר זה, את היות הסם שנמצא ברשות המערער מחולק לעשרות "מנות" ולצידן אותר משקל אלקטרוני, באופן המעורר חשד כי נועד להפצה.

12. זאת ועוד, בענייננו בית המשפט המחוזי העניק משקל נכבד לנסיבותיו האישיות של המערער ולהליך השיקומי אליו נרתם, עד כדי שחרג באופן משמעותי ביותר ממתחם העונש שקבע וממדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות דומות.

בנסיבות אלה, ובשים לב לעובדה כי זוהי הרשעתו השלישית בדין, ולחסד הרב שעשה עימו בית המשפט המחוזי משחרג לקולה ממתחם העונש שקבע - איני סבור כי היה מקום להוסיף ולהקל עם המערער כבקשתו בשם שיקולי שיקום.

הקלה מעין זו תגרע מהאינטרס הציבורי ומשיקולי גמול והרתעה באופן החוטא לתכליות הענישה בעבירות סמים.

13. באחרית הדברים אציין, כי לא נעלמה מעיניי כברת הדרך שעשה המערער בהליך הטיפול. יש לקוות כי ישכיל להמשיך בדרכו זו אף בין כותלי הכלא לטובתו ולטובת החברה, וחזקה על שירות בתי הסוהר כי יעשה כמיטב יכולתו לסייע לו בכך.

עם זאת, כאמור, לא מצאתי כי יש בכך, כמו גם ביתר טענותיו של המערער בעניין שיקומו, כדי להצדיק התערבות בפסק דינו של בית המשפט המחוזי.

14. אשר על כן, אציע לחברי לדחות את הערעור.

ש ו פ ט

השופט נ' סולברג:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת י' וילנר:

אני מסכימה.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

המערער יתייצב לשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליו ביום 2.7.2020 עד השעה 10:00 בימ"ר ניצן, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתן היום, יב' בסיון התש"ף (4.6.2020).

שופט

שופט

שופט